

Sodišče pojasnjuje pogoje za priznanje azila v Evropski uniji dezertterju iz tretje države

Andre Shepherd, ameriški vojak, je v Nemčiji avgusta 2008 zaprosil za azil. Svojo enoto, nameščeno v Nemčiji, je zapustil aprila 2007 po tem, ko je prejel drugi ukaz o napotitvi v Irak. A. Shepherd ni več hotel sodelovati v vojni, za katero je menil, da je nezakonita, niti pri vojnih zločinih, za katere je trdil, da so bili storjeni v Iraku. Med prvo operacijo blizu Tikrita v Iraku od septembra 2004 do februarja 2005 ni bil udeležen niti v neposrednih vojaških operacijah niti v bojih, ampak je skrbel za vzdrževanje helikopterjev. Po vrnitvi iz operacije je podaljšal svojo pogodbo z ameriški oboroženimi silami, katerim se je pridružil decembra 2003 za obdobje petnajstih mesecev. A. Shepherd v podporo svoji prošnji za Azil trdi, da mu zaradi dezertacije grozi kazenski pregon. Poleg tega naj bi dezertacija, ki je v Ameriki hudo kaznivo dejanje, vplivala na njegovo življenje tako, da bi bil v svoji državi socialno izobčen.

Ker je Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (nemški zvezni urad za migracije in begunce) njegovo prošnjo za azil zavrnil, je A. Shepherd pri Bayrisches Verwaltungsgericht München (upravno sodišče v Münchenu) zahteval, da se ta odločba razglasi za nično in da se ji prizna status begunca. To sodišče je zaprosilo Sodišče za razlago **Evropske direktive o statusu begunca**¹.

V skladu s to direktivo se državljanu tretje države, ki se utemeljeno boji, da bo preganjan zaradi rasne, verske in nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti družbeni skupini, pod nekaterimi pogoji lahko prizna status begunca. V direktivi so med drugim opredeljeni elementi, na podlagi katerih je mogoče dejanja šteti za dejanja preganjanja.

Tako ima lahko dejanje preganjanja v skladu z direktivo obliko „pregon[a] ali kaz[ni] zaradi zavrnitve služenja vojaškega roka [opravljanja vojaške službe] v spopadu, kjer bi služenje vojaškega roka [opravljanje vojaške službe] vključevalo kazniva dejanja“².

Sodišče v sodbi ugotavlja, da

- **zaščita, določena za tak primer, zajema vse vojaško osebje**, vključno z logističnim in podpornim osebjem;
- se navedena zaščita nanaša na položaj, v katerem bi opravljena vojaška služba v posameznem spopadu sama po sebi vključevala storitev vojnih zločinov, **vključno s položaji, v katerih bi prosilec za azil pri takih zločinih sodeloval zgolj posredno**, ker je verjetno, da bi z opravljanjem svojih nalog zagotavljal **nujno podporo** pripravi ali izvedbi teh zločinov;
- se navedena zaščita **ne nanaša izključno na položaje, v katerih je dokazano, da so bili vojni zločini že storjeni**, ali v katerih bi bil mogoč postopek pred Mednarodnim kazenskim

¹ Direktiva Sveta 2004/83/ES z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 19, zvezek 7, str. 96).

² Člen 9(2)(e) Direktive.

sodiščem, ampak tudi na položaje, v katerih prosilec za azil lahko dokaže, da je **zelo verjetno**, da taki zločini bodo storjeni;

- **mora presoja dejstev**, ki jo morajo za opredelitev okoliščin zadevne službe opraviti sami nacionalni organi pod nadzorom sodišča, **temeljiti na sklopu indicev**, ki ob upoštevanju vseh okoliščin obravnavanega primera (med drugim tistih, ki se nanašajo na upoštevna dejstva v zvezi z izvirno državo v času odločanja o prošnji ter na individualni položaj in osebne okoliščine prosilca) **dokazuje, da je glede na okoliščine službe storitev zatrjevanih vojnih zločinov verjetna**;
- je treba pri presoji, ki jo morajo opraviti nacionalni organi, **upoštevati³ na eni strani, da je bilo vojaško posredovanje izvedeno na podlagi pooblastila Varnostnega sveta Združenih narodov ali konsenza mednarodne skupnosti, in na drugi strani, da država ali države, ki izvajajo operacije, prepovedujejo vojne zločine**;
- mora biti zavrnitev opravljanja vojaške službe edini način, ki prosilcu za azil omogoča, da se izogne sodelovanju pri zatrjevanih vojnih zločinih⁴, in da zato **okoliščina, da prosilec ni uporabil postopka za pridobitev statusa osebe z ugovorom vesti, izključuje vsakršno zaščito na podlagi obravnavane določbe**, razen če prosilec dokaže, da mu v konkretnem položaju ni bil na razpolago noben tak postopek.

Verwaltungsgericht pod predpostavko, da ni dokazano, da je storitev, katere izvedbo je A. Shepherd zavrnil, vključevala storitev vojnega zločina, Sodišče prosi tudi za pojasnitev pogojev za zaščito, ki jo direktiva določa za druga primera. V skladu z direktivo **lahko namreč dejanja preganjanja obstajajo tudi, kadar javni organi sprejmejo diskriminatorne ali nesorazmerne akte⁵**.

Sodišče v zvezi s tema primeroma ugotavlja, da v okoliščinah, kot so te iz postopka v glavni stvari, ukrepov, sprejetih zoper vojaka zaradi njegove zavrnitve opravljanja vojaške službe, torej **naložitve zaporne kazni⁶ ali nečastna odpustitev iz vojske**, ob upoštevanju legitimne pravice zadevne države do ohranjanja oboroženih sil **ni mogoče šteti za tako nesorazmerne ali diskriminatorne, da pomenijo dejanja preganjanja**, navedena v tej direktivi. Vendar morajo to preveriti nacionalni organi.

OPOZORILO: Vprašanje za predhodno odločanje omogoča sodiščem držav članic, da glede spora, ki jim je bil predložen v odločanje, vprašajo Sodišče o razlagi prava Unije ali pa mu predlagajo, da odloči o veljavnosti akta Unije. Sodišče ne odloči o nacionalnem sporu. Naloga nacionalnega sodišča je odločiti o zadevi v skladu z odločbo Sodišča. Ta odločba enako zavezuje druga nacionalna sodišča, ki imajo podoben problem.

Neuradni dokument za medije, ki ne zavezuje Sodišča.

[Celotno besedilo](#) sodbe je objavljeno na spletni strani CURIA na dan razglasitve

Kontaktna oseba: Ireneusz Kolowca ☎ (+352) 4303 2793

Posnetki razglasitve sodbe so na voljo na „[Europe by Satellite](#)“ ☎ (+32) 2 2964106

³ Sodišče poudarja, da vojaško posredovanje, izvedeno na podlagi resolucije Varnostnega sveta, **načeloma zagotavlja, da pri njem ne bodo storjeni vojni zločini**, in da načeloma smiselno enako velja za operacijo na podlagi mednarodnega konsenza. Poleg tega obstoj – v pravnem redu teh držav – zakonodaje, ki kaznuje vojne zločine, in sodišč, ki zagotavljajo učinkovit pregon, v pravnem redu teh držav **pomeni majhno verjetnost, da bi moral vojak teh držav storiti take zločine, zato se ta okoliščina vsekakor ne sme zanemariti**.

⁴ V zvezi s tem mora presoja, ki jo morajo opraviti nacionalni organi, upoštevati dejstvo, da se A. Shepherd v obravnavanem primeru ni le **prostovoljno vključil** v vojaške sile, čeprav so te že sodelovale v spopadu v Iraku, ampak je po prvem prebivanju v Iraku **svojo pogodbo tudi podaljšal**.

⁵ Člena 9(2)(b) in (c) Direktive.

⁶ A. Shepherdu bi bila za dezertacijo lahko izrečena zaporna kazen od 100 dni do petnajstih mesecev, ali celo pet let.